

datum: 9 juni 2026

Standpunt Interreg VII

1. Samenvatting

De start van een nieuwe Europese meerjarenbegroting betekent ook de start van een nieuwe programmaperiode voor diverse Europese subsidieprogramma's. Interreg Vlaanderen-Nederland subsidieert projecten die de grensoverstijgende samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland wil stimuleren.

Wil dit programma relevant blijven voor lokale besturen dan moeten de maatregelen in het Interreg-programma oog hebben voor de lokale prioriteiten. Daarom pleit VVSG voor het volgende:

- Structurele betrokkenheid van de lokale besturen bij de opmaak en uitvoering van het Interreg-programma Vlaanderen-Nederland;
- In de lijst van maatregelen moet er aandacht zijn voor volgende thema's:
 - Geïntegreerde ontwikkeling van de stedelijke en rurale gebieden;
 - Circulaire economie;
 - Betaalbare en duurzame huisvesting;
 - Duurzaam toerisme;
 - Groenblauwe dooradering;
 - Klimaatadaptatie en -mitigatie;
 - Sociale cohesie;
 - Grensoverstijgende mobiliteit;
 - Meerwaardelogistiek.
- Mogelijkheid voorzien voor kleinschalige microprojecten, vnl. in het domein van sociale cohesie;
- Het grensoverstijgend aspect moet niet in elk werpakket aan bod komen;
- Naast innovatie moet er ook financiering zijn voor projecten gefocust op implementatie;
- Een flankerend beleid vanuit de provincies en Vlaamse overheid voor cofinanciering;
- Aandacht voor grensoverstijgende samenwerking tussen de diverse stedelijke ecosystemen of regionale innovatiepolen.

2. Bijkomende informatie

2.1. Uitgebreidere context en situering

Binnen de Europese instellingen zijn de onderhandelingen gaande voor de totstandkoming van een nieuwe Europese meerjarenbegroting 2028-2034. Hier wordt het kader vastgelegd voor de nieuwe Europese subsidieprogramma's vanaf 2028.

De huidige ontwerp teksten voorzien een verderzetting van het Interreg-programma (Interreg VII). Het Interreg-programma is een Europees subsidieprogramma dat de

grensoverstijgende samenwerking tussen de Europese lidstaten wil bevorderen. Het is een onderdeel van het Europese cohesiebeleid.

Lokale besturen kunnen deelnemen aan diverse Interreg-programma's, met telkens een ander programmagebied. Deze nota focust voornamelijk op Interreg Vlaanderen-Nederland, maar kan uitgebreid worden naar andere Interreg-programma's relevant voor lokale besturen (France-Wallonie-Vlaanderen en Euregio Maas-Rijn).

2.2. Technische toelichting (wetsartikelen, amendementen)

Volgens het programmasecretariaat zal er ook nog een 'implementation act' volgen, maar het is onduidelijk wat hier precies zal instaan en wanneer deze zal verschijnen.

In het huidige voorstel worden de programmagebieden nog niet afgebakend maar de regio Vlaanderen-Nederland blijft mogelijk gezien volgende doelstellingen in de ontwerpverordening:

- samenwerking tussen aangrenzende regio's ter bevordering van geïntegreerde en harmonieuze regionale ontwikkeling tussen naburige landregio's (grensoverstijgende samenwerking);
- samenwerking om de effectiviteit van het cohesiebeleid te versterken door het bevorderen van de uitwisseling van ervaringen, innovatieve benaderingen en capaciteitsopbouw (interregionale samenwerking).

De voorgestelde maatregelen moeten tegemoetkomen aan volgende doelstellingen:

a) de duurzame welvaart van de Unie in alle regio's ondersteunen door:

- (i) de aantrekkelijkheid van gebieden te versterken om het recht om te blijven te ondersteunen, onder meer door strategieën te steunen voor de geïntegreerde ontwikkeling van stedelijke en landelijke gebieden, inclusief ondersteuning van territoriale diensten en infrastructuur;
- (ii) de industriële basis van de Unie te versterken, veerkrachtige toeleveringsketens uit te bouwen en duurzame en concurrerende productie te stimuleren, in het bijzonder op het vlak van netto nul- en kritieke grondstoffentechnologieën, met speciale aandacht voor het concurrentievermogen van kleine en middelgrote ondernemingen, door milieu- en klimaatambities volledig te integreren en zo de schone industriële transitie te versnellen;
- (iii) een rechtvaardige transitie te ondersteunen richting de energie- en klimaatdoelstellingen van de Unie voor 2030, 2040 en 2050, met bijzondere aandacht voor ondersteuning van schone energieproductie en -infrastructuur, het bevorderen van energie-efficiëntie en decarbonisatie, opslag en technologie, de ontwikkeling van slimme energiesystemen en binnenlandse transmissie- en distributienetten, ook met inachtneming van het trans-Europees energienetwerk (TEN-E), en het bevorderen van de circulaire economie, zodat alle gebieden en iedereen kunnen bijdragen aan en profiteren van de schone transitie;
- (iv) de digitale transformatie te ondersteunen in lijn met de doelstellingen van het Digitale Decennium zoals vastgelegd in het Beleidsprogramma Digitaal Decennium 2030, en zo bij te dragen aan een digitaal soevereine, veilige en inclusieve Unie, door

de ontwikkeling en het gebruik van geavanceerde technologieën te stimuleren, waaronder artificiële intelligentie, veilige en betrouwbare digitale infrastructuur en diensten, basis- en gevorderde digitale vaardigheden, digitale overheidsdiensten en ICT-connectiviteit, met aandacht voor het verkleinen van de digitale kloof;

- (v) onderzoek, ontwikkeling en innovatie te ondersteunen, inclusief de verspreiding van innovatie in alle regio's;
- (vi) sociale en betaalbare huisvesting te ondersteunen;
- (viii) de transportinfrastructuur van de Unie te versterken en bij te dragen aan de voltooiing van het trans-Europees vervoersnetwerk, in het bijzonder het kernnetwerk en het uitgebreide kernnetwerk, terwijl transport wordt verduurzaamd en de connectiviteit, veiligheid en toegankelijkheid voor afgelegen, perifere en minder verbonden gebieden worden verbeterd, en de groene en digitale transitie van transport wordt ondersteund;
- (ix) toerisme te ondersteunen, met aandacht voor duurzaamheid;
- (x) efficiënt waterbeheer, waterkwaliteit en -veerkracht te ondersteunen, evenals milieubescherming, klimaatadaptatie en klimaatweerbaarheid, en het versterken van biodiversiteit, bodemkwaliteit en natuurlijke hulpbronnen; het bevorderen van circulariteit, de bio-economie en bredere hulpbronnenefficiëntie; het versterken van preventie, beheersing en sanering van vervuiling; het behoud en herstel van natuur en biodiversiteit; en het stimuleren van oplossingen van het Nieuwe Europese Bauhaus in de gebouwde omgeving.

c) De sociale cohesie verstevigen door mensen te ondersteunen en samenlevingen van de Unie en het sociaal model van de Unie te versterken

- (i) werkgelegenheid te ondersteunen, gelijke toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen, en eerlijke en kwaliteitsvolle arbeidsvoorwaarden en arbeidsmobiliteit te stimuleren;
- (ii) het arbeidsaanbod te versterken en onderwijs en het levenslang verwerven van vaardigheden te verbeteren, in het bijzonder door bij- en omscholing te bevorderen;
- (iii) gelijke kansen voor iedereen te bevorderen, sterke sociale vangnetten te ondersteunen, sociale inclusie te versterken en armoede en dakloosheid te bestrijden, en investeringen in sociale infrastructuur te ondersteunen;
- (iv) de toegang tot diensten en bijhorende infrastructuur te vergemakkelijken, onder meer door modernisering en digitalisering en door de kwaliteit en veerkracht van gezondheidszorgsystemen, kinderopvang en langdurige zorg te versterken;
- (v) de uitdagingen van demografische veranderingen in de hele EU aan te pakken, waaronder arbeidskrachte en ongelijkheden tussen generaties en tussen regio's;
- (vi) de sociale gevolgen aan te pakken van het opnemen van broeikasgasemissies van gebouwen en wegvervoer.

Specifiek voor Interreg:

- een beter op samenwerking gebaseerd bestuur;
- een veiliger, zekerder Europa

Lidstaten kunnen voorstellen uitwerken hoe ze deze doelstellingen willen omzetten in concrete maatregelen en voor welk programmagebied. Elk programmagebied wordt beschouwd als een 'Interreg-hoofdstuk'¹ en moet goedgekeurd worden door de Europese Commissie.

Een Interreg-programma omvat o.a.

- de geografische dekking;
- een analyse van de territoriale behoeften en lacunes voor het afgebakende gebied
- een lijst van samenwerkingsmaatregelen, met inbegrip van de algemene en specifieke doelstellingen en legt uit hoe die maatregelen zullen bijdragen aan de doelstellingen van Interreg;
- de lijst van maatregelen moet ook een lijst van beoogde mijlpalen en streefdoelen omvatten, met de indicatieve datum van voltooiing ervan tijdens de programmaperiode.
- de totaal geraamde kosten van de maatregelen;
- regels voor de monitoring en uitvoering van het Interreg-programma waar aangetoond moet worden dat het partnerschapsprincipe gerespecteerd wordt. Dit biedt een opening voor de betrokkenheid van de lokale besturen.

De ontwerpverordening voorziet de oprichting van een monitoringcomité opgericht voor elk Interreg-programma. Het monitoringcomité is verantwoordelijk voor de selectie van concrete acties. Sinds Interreg VI kan VVSG een vertegenwoordiger aanduiden voor het Comité van Toezicht. Het is vooral belangrijk dat lokale besturen betrokken worden bij de opmaak van het Interreg-programma en kunnen wegen op de opmaak van de oproepen.

Al deze hoofdstukken, onder gedeeld beheer, worden aparte hoofdstukken binnen één centraal Interreg-programma, beheerd door de Europese Commissie.

Bij elk project mag de Europese financiering maximaal 80% bedragen.

Het budget voor Interreg bedraagt ongeveer €10 miljard, wat neerkomt op een lichte stijging ten opzichte van de €8,05 miljard in het huidige Europese meerjarenbegroting 2021–2027. België krijgt hiervan €482 miljoen.

Het huidige programmasecretariaat van Interreg VI werkt momenteel al aan een voorstel voor een nieuw 'Interreg-programma VII Vlaanderen-Nederland' voor de periode 2028-2034. Hiermee neemt ze de vlucht vooruit omdat er nog geen zekerheid is over de wetgevende teksten, noch over het budget.

2.3. Standpunt VVSG

- Interreg Vlaanderen-Nederland kan door zijn doelstellingen en nabijheid heel relevant zijn voor vele lokale besturen. Hiervoor is het noodzakelijk dat er oproepen zijn die thematisch goed aansluiten bij de noden van de lokale besturen. Hiervoor vragen wij de betrokkenheid van de lokale besturen bij de

¹ In deze nota wordt voor de duidelijkheid de term 'Interreg-programma' gehanteerd.

opmaak van het Interreg-programma én oproepen. Deze betrokkenheid mag niet éénmalig zijn bij de opmaak, noch beperkt blijven voor de uitvoering tot het monitoringcomité.

- Volgende doelstellingen zijn zeker relevant voor lokale besturen en hopen we dat weerhouden blijven als 'maatregel' binnen het Interreg VII:
 - Een geïntegreerde ontwikkeling van de stedelijke en rurale gebieden. Bijvoorbeeld, hoe de lokale noden voor ruimte voor huisvesting, landbouw, recreatie en bedrijven met elkaar verzoenen? Dergelijke projecten kunnen inzetten op het vinden van de juiste ruimtebalans en de bouwshift.
 - Het promoten van een circulaire economie - Projecten rond circulaire economie mogen wel niet beperkt blijven tot productinnovatie. Er zijn vele projecten mogelijk rond hergebruik van materialen, deeleconomie en gedragsverandering. Het zou interessant zijn om hier diverse modellen uit te testen. Ook circulair bouwen kan hier aan bod komen.
 - Betaalbare en duurzame huisvesting – De Commissie heeft met de publicatie van het Plan voor Betaalbare Huisvesting een momentum gecreëerd. De New European Bauhaus kan een rol spelen voor het ondersteunen van collectieve renovaties.
 - Investeren in duurzaam toerisme
 - Investeren in een groenblauwe dooradering – belangrijk hierbij is dat we experimenteren met samenwerkingsmodellen om de diverse betrokken actoren hier te laten samenwerken.
 - Klimaatadaptatie, klimaatmitigatie en biodiversiteit - Projecten rond klimaatadaptatie moeten ook kunnen inzetten op de sensibilisering van de burger. Het weerbaar maken van de burger is hier een onmisbaar onderdeel van. Er is zeer veel interesse in projecten rond het opzetten van warmtenetten en energiegemeenschappen. Lokale besturen zijn op zoek naar oplossingen rond circulair bouwen, betaalbare huisvesting en collectief renoveren.
 - Sociale cohesie
 - de ontwikkeling van een grensgebied behelst meer dan inzetten op innovatie, jobs en ondernemerschap. Het gaat ook het verzekeren van het dagelijks leven van de grensbewoners op het vlak van bijvoorbeeld openbaar vervoer, cultuurparticipatie/creatie, onderwijs, gezondheidszorg, samenleven.
 - Projecten rond mobiliteit mogen niet beperkt blijven tot fysieke maatregelen en openbaar vervoer. De overslag naar zachte mobiliteit en de aanpassing van de openbare ruimte moeten hier ook een onderdeel van kunnen zijn.
 - Projecten rond gezondheidszorg moeten ook ruimte laten voor preventieve geneeskunde.
 - Grensoverstijgende mobiliteit
 - Meerwaardelogistiek (ketenlogistiek, digitalisering, hoogte benutten, ...)

- De zogenaamde 'maatregelen' mogen niet te gedetailleerd omschreven worden. Zo niet dreigen we ons niet alleen vast te zetten voor een zeer lange termijn maar ook moeten aanvragers voldoende ruimte krijgen om deze maatregelen om te zetten in projecten relevant voor hun specifieke thematiek.
- Het Interreg-programma zou als methodiek people-to-people projecten moeten toelaten. Dit geeft de mogelijkheid om kleinschalige grensoverstijgende microprojecten in te dienen rond doelstellingen zoals sociale cohesie, circulariteit, sociale en duurzame klimaattransitie, ... Essentieel voor dergelijke projecten is een zo laag mogelijke administratieve last.
- Het grensoverstijgend aspect is uiteraard essentieel voor dit programma maar mag niet te eng gedefinieerd worden. Niet elk werkpakket moet bijvoorbeeld grensoverstijgend zijn. De implementatie van de geleerde lessen in het andere land kan een werkpakket zijn. Infrastructuur in het ene land kan ook dienen voor de noden in het andere land. Dit programma moet ook ruimte laten voor kennisuitwisseling.
- Vele Europese programma's focussen op innovatie. Interreg VII moet ook ruimte laten voor implementatietrajecten. Lokale besturen moeten de ruimte krijgen om innovatie om te zetten in de praktijk, hun infrastructuur aan te passen, tot bij de burger te brengen, ...
- Het voorzien van cofinanciering is een grote drempel voor lokale besturen om deel te nemen aan Interreg-projecten. Het huidige cofinancieringspercentage ligt op 50%. We hopen dat dit opgetrokken kan worden naar 70%. Aanvullend blijft een specifiek beleid vanuit de Vlaamse overheid en de provincies nodig waar ze projecten van lokale besturen kan cofinancieren wanneer deze de eigen speerpunten mee ondersteunen.
- Steeds meer steden en streekintercommunales zetten in op het inrichten van ecosystemen, innovatiepolen of grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden waarbij diverse actoren worden samengebracht om meerwaarde te creëren binnen een bepaalde bedrijfstak. We denken hierbij aan Brainport Eindhoven die een impact heeft tot in Hasselt en Leuven, de doorontwikkeling van North Sea Port District, de samenwerking tussen de havens van Antwerpen en Rotterdam, Waas Circulair, Cocon, ...